Στήν ὑπόθεση 139/80

πού ἔχει ὡς ἀντικείμενο αἴτηση πρός τό Δικαστήριο τοῦ Bundesgerichtshof, κατ' ἐφαρμογή τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 3ης Ἰουνίου 1971, πού ἀφορᾶ τήν ἑρμηνεία ἀπό τό Δικαστήριο τῆς συμβάσεως τῆς 27ης Σεπτεμβρίου 1968 περί ἁρμοδιότητας τῶν δικαστηρίων καί ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων ἐπί ἀστικῶν καί ἐμπορικῶν ὑποθέσεων καί μέ τήν ὁποία ζητεῖται στό πλαίσιο τῆς διαφορᾶς πού ἐκκρεμεῖ ἐνώπιόν του μεταξύ

Blanckaert & Willems PVBA, μέ ἕδρα τό Eeklo, Βέλγιο,

ἐναγόμενη καί ἀναιρεσείουσα,

καί

Luise Trost, κατοίκου Aachen,

ἐνάγουσα καί ἀναιρεσίβλητη,

ἡ ἔκδοση προδικαστικῆς ἀποφάσεως ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τῶν ὅρων «πρακτορεῖο» καί «ἄλλη ἐγκατάσταση» κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως τῆς 27ης Σεπτεμβρίου 1968,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμῆμα)

συγκείμενο ἀπό τούς J. Mertens de Wilmars, πρόεδρο, Mackenzie Stuart καί U. Everling, δικαστές,

γενικός εἰσαγγελεύς: G. Reischl
γραμματεύς: A. Van Houtte

ἐκδίδει τήν ἀκόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τά πραγματικά περιστατικά τῆς ὑποθέσεως, ἡ ἐξέλιξη τῆς διαδικασίας καί οἱ παρατηρήσεις πού κατατέθηκαν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Πρωτοκόλλου περί τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων ἔχουν συνοπτικά ὡς ἑξῆς:

I — Πραγματικά περιστατικά καί διαδικασία

Ἡ ἑταιρεία Blanckaert & Willems (στό ἑξῆς Blanckaert), ἐναγόμενη στήν κύρια δίκη, μέ ἕδρα τό Eeklo, Βέλγιο, συνῆψε μέ τό γερμανικό οἶκο Hermann Bey (στό ἑξῆς Bey),

πρακτορεῖο ἐπίπλων (Möbelagentur), σύμβαση μέ τήν ὁποία ὁ Bey ἀναλάμβανε τήν ὑποχρέωση νά ἐγκαταστήσει στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας δίκτυο πωλήσεως τῶν ἐπίπλων Blanckaert. Ὁ Bey ἀσχολοῦνταν ὑπό ἀναλόγους ὅρους μέ τήν ἀντιπροσώπευση ὁρισμένων ἑλγων κατασκευαστῶν ἐπίπλων.

Ὁ Bey μέ τή σειρά του ὑπέγραψε, στίς 30 Νοεμβρίου 1975, μέ τήν Luise Trost (στό ἑξῆς Trost), ἐνάγουσα στήν κύρια δίκη, τό κατωτέρω παρατιθέμενο συμφωνητικό:

«Ἐξ ὀνόματος τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems, πού ἑδρεύει στό Eeklo, (Βέλγιο), σᾶς παραχωρῶ μέ τήν παρούσα τήν ἀντιπροσωπεία τῆς ἑταιρείας αὐτῆς γιά τή ζώνη Rhein-Ruhr-Gebiet/Eifel/Süd-Westfalen.

Θά ἐνεργεῖτε ἀπευθείας στό ὄνομα τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems. Θά λαμβάνετε ἐπίσης ἀπό αὐτήν προμήθεια 5 %.

Σᾶς παρακαλῶ πάντως νά ἀπευθύνετε ὅλες τίς παραγγελίες ἀποκλειστικά στή διεύθυνσή μου στό Aachen.

Σᾶς ζητῶ νά ἐνεργεῖτε μέ αὐτόν τόν τρόπο διότι, ἄν πρέπει νά εἶμαι ὁ ὑπεύθυνος γιά σᾶς, θά πρέπει ἐπίσης νά ἐνημερώνομαι γιά κάθε παραγγελία.

Ἐννοεῖται ὅτι τό ὄνομά σας θά ἀναφέρεται ὡς ἀντιπρόσωπος σέ ὅλα τά ἀντίγραφα.

Ἐλπίζω ὅτι ἡ συνεργασία μας θά εἶναι καλή . . .»

Τό Δεκέμβριο 1976, ἡ Blanckaert, πληροφορηθεῖσα ὅτι ἡ Trost ἀντιπροσώπευε διάφορους ἑλγους κατασκευαστές ἐπίπλων, κατήγγειλε τή σύμβαση πού τή συνέδεε μέ τήν Trost. Λίγο ἀργότερα, ἔθετε ἐπίσης τέρμα στή σύμβαση πού τή συνέδεε μέ τόν Bey.

Ἡ Trost ἐνήγαγε τήν Blanckaert ἐνώπιον τοῦ Landgericht τοῦ Aachen ζητώντας τήν καταβολή ὀφειλόμενων προμηθειῶν καί ἀποζημιώσεως ἐμπορικοῦ ἀντιπροσώπου. Ἡ Blanckaert ἀμφισβήτησε τήν ἁρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου αὐτοῦ. Ἡ Trost τουναντίον ὑποστήριξε ὅτι τό δικαστήριο αὐτό ἦταν ἁρμόδιο δυνάμει τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως τῆς 27ης Σεπτεμβρίου 1968 περί ἁρμοδιότητας τῶν δικαστηρίων καί ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων ἐπί ἀστικῶν καί ἐμπορικῶν ὑποθέσεων (στό ἑξῆς ἡ σύμβαση).

Τό Landgericht τοῦ Aachen ἀπέκρουσε τήν ἄποψη αὐτή καί κηρύχθηκε ἀναρμόδιο. Τό Oberlandesgericht τῆς Κολωνίας ἔκρινε πάντως ὅτι ὁ Bey εἶναι πρακτορεῖο ἤ ἄλλη ἐγκατάσταση τῆς ἑταιρείας Blanckaert καί ὅτι ἡ μεσολάβησή του ὡς Verkaufsleiter (διευθυντῆ πωλήσεων) στή σχέση Blanckaert-Trost θεμελιώνει τήν ἁρμοδιότητα τοῦ Landgericht τοῦ Aachen στήν προκειμένη διαφορά.

Τό Bundesgerichtshof ἐπιληφθέν τῆς ἀναιρέσεως ἔκρινε ὅτι ὁ Bey ἀνήκει στήν εἰδική κατηγορία τῶν «Vermittlungsvertreter» (μεσαζόντων) τῆς τάξεως τῶν «Handelsvertreter» (ἐμπορικῶν ἀντιπροσώπων) ὑπό τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 84 ἐπ. τοῦ γερμανικοῦ ἐμπορικοῦ κώδικα, κατά τόν ὁποῖο:

«(1) Ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος εἶναι οἱοσδήποτε, στόν ὁποῖο, ὑπό τήν ἰδιότητα τοῦ ἀνεξάρτητου ἐπιχειρηματία, ἀνατίθεται σέ μόνιμη βάση ἡ διαπραγμάτευση ἐμπορικῶν πράξεων γιά λογαριασμό ἄλλης ἐπιχειρήσεως (ἐντολέα) ἤ ἡ διεκπεραίωσή τους στό ὄνομα τῆς τελευταίας. Ἀνεξάρτητος ἐπιχειρηματίας εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος, ὡς πρός τά οὐσιώδη θέματα, δύναται νά ὀργανώσει ἐλεύθερα τή δραστηριότητά του καί τό ὡράριο ἐργασίας του.

(2) Ἐκεῖνος πού, χωρίς νά εἶναι ἀνεξάρτητος ὑπό τήν ἔννοια τῆς πρώτης παραγράφου, εἶναι ἐπιφορτισμένος σέ μόνιμη βάση μέ τή διαπραγμάτευση ἐμπορικῶν πράξεων γιά λογαριασμό ἑνός ἐντολέα ἤ μέ τή διεκπεραίωσή τους ἐπ' ὀνόματί του, θεωρεῖται ὡς ὑπάλληλος.

(3) Ὁ ἐντολέας δύναται ἐπίσης νά εἶναι ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος.»

Τό Bundesgerichtshof, κρίνοντας ὅτι ἀπό τή διαφορά ἀνέκυπταν προβλήματα ἑρμηνείας τῆς συμβάσεως, μέ διάταξη τῆς 21ης Μαρτίου 1980, ζήτησε ἀπό τό Δικαστήριο τήν ἔκδοση ἀποφάσεως ἐπί τῶν ἀκόλουθων προδικαστικῶν ἐρωτημάτων:

«1. Ὁ ἐμπορικός πράκτορας (μεσάζων) κατά τήν ἔννοια τῶν ἄρθρων 84 ἐπ. τοῦ γερμανικοῦ ἐμπορικοῦ κώδικα (HBG) πρέπει νά θεωρεῖται ὡς «πρακτορεῖο» ἤ «ἄλλη ἐγκατάσταση» κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητας τῆς 27ης Σεπτεμβρίου 1968 περί ἁρμοδιότητας τῶν δικαστηρίων καί ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων ἐπί ἀστικῶν καί ἐμπορικῶν ὑποθέσεων (πού ἀποκαλεῖται ἐφεξῆς «σύμβαση ἐκτελέσεως»);

2. Σέ περίπτωση καταφατικῆς ἀπαντήσεως στό ἐρώτημα ὑπ' ἀριθ. 1:

α) πρόκειται περί διαφορᾶς «πού ἀνάγεται στή λειτουργία» πρακτορείου ἤ οἱασδήποτε ἄλλης ἐγκαταστάσεως, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως ἐκτελέσεως, ὅταν τό πρακτορεῖο ἤ ἡ ἄλλη ἐγκατάσταση, ἐνεργώντας, ἐβασε ἐντολῆς τῆς ἐπιχειρήσεως γιά τήν ὁποία ἐνεργεῖ, ὡς ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος, ὑποδεικνύει κάποιον τρίτο ὡς πρόσθετο ἐμπορικό ἀντιπρόσωπο τῆς ἐπιχειρήσεως, παραλαμβάνει ἔναντι καταβολῆς προμήθειας τά ἔγγραφα τά σχετικά μέ τίς παραγγελίες πού δίδονται μέ τή μεσολάβηση τοῦ τρίτου καί τίς διαβιβάζει στήν ἐπιχείρηση, καθοδηγεῖ τόν τρίτο καί τόν φροντίζει,

καί

ὅταν ἡ δραστηριότητα ὡς ἐμπορικοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ τρίτου αὐτοῦ προκαλεῖ διαφορές μεταξύ τῆς ἐπιχειρήσεως καί τοῦ ἴδιου ὡς πρός τίς ἀξιώσεις του ἐπί προμηθειῶν καί ἀποζημιώσεων;

β) Σέ περίπτωση ἀρνητικῆς ἀπαντήσεως στό ἐρώτημα 2 α:

Ἡ ἔννοια «τῆς διαφορᾶς πού ἀνάγεται στή λειτουργία πρακτορείου ἤ οἱασδήποτε ἄλλης ἐγκαταστάσεως», κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως ἐκτελέσεως, καλύπτει μιά διαφορά μεταξύ τῆς ἐπιχειρήσεως καί τοῦ πρακτορείου ἤ ἄλλης ἐγκαταστάσεως σχετικά μέ τίς ἀξιώσεις του ἐπί προμηθειῶν καί ἀποζημιώσεων;»

Ἡ διάταξη περί παραπομπῆς πρωτοκολλήθηκε στή γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου στίς 11 Ἰουνίου 1980.

Ἡ ἐνάγουσα στήν κύρια δίκη (Trost) καί ἡ Ἐπιτροπή κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις δυνάμει τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 3ης Ἰουνίου 1971, σέ συνδυασμό μέ τό ἄρθρο 20 τοῦ Πρωτοκόλλου περί τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου ΕΟΚ.

Κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητῆ δικαστῆ καί ἀφοῦ ἄκουσε τό γενικό εἰσαγγελέα τό Δικαστήριο ἀποφάσισε τήν ἔναρξη τῆς προφορικῆς διαδικασίας χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή ἀποδείξεων.

Μέ διάταξη τῆς 29ης Ὀκτωβρίου 1980, τήν ὁποία ἐξέδωσε κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 95 τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας, τό Δικαστήριο παρέπεμψε τήν ὑπόθεση ἐνώπιον τοῦ τρίτου τμήματος.

II — Παρατηρήσεις πού κατατέθηκαν σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 20 τοῦ Πρωτοκόλλου περί τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου ΕΟΚ

Α — Παρατηρήσεις τῆς ἐνάγουσας στήν κύρια δίκη (Trost)

Ἐπί τοῦ πρώτου ἐρωτήματος

Κατά τήν ἐνάγουσα στήν κύρια δίκη, τόσο ὁ Bey ὅσο καί ἡ ἴδια ἐνήργησαν ὡς ἐμπορικοί ἀντιπρόσωποι (Handelsvertreter) καί ἀκριβέστερα ὡς μεσάζοντες (Vermittlungsvertreter) γιά λογαριασμό τῆς Blanckaert καί πρέπει συνεπῶς νά θεωρηθοῦν ὡς ἀνεξάρτητοι ἐπιτηδευματίες (selbständige Gewerbetreibende) κατά τήν ἔννοια τοῦ

ἄρθρου 84 πρώτη παράγραφος τοῦ γερμανικοῦ ἐμπορικοῦ κώδικα. Ἀποκρούει τήν ἄποψη τῆς ἐναγόμενης, κατά τήν ὁποία ὁ ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος εἶναι ἀνεξάρτητος ἐπιχειρηματίας (selbständiger Unternehmer) ἀκριβῶς ὅπως ὁ ἔμπορος πού ἔχει τήν ἀποκλειστικότητα τῶν πωλήσεων καί δέ δύναται ἐπομένως νά θεωρηθεῖ ὡς «πρακτορεῖο ἤ ἄλλη ἐγκατάσταση» ὑπό τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως.

Πρός στήριξη τοῦ ἰσχυρισμοῦ της ὅτι ὁ Bey εἶναι πρακτορεῖο ὑπό τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5, ἡ ἐνάγουσα στήν κύρια δίκη ἐπικαλεῖται σειρά ἐνδείξεων, οἱ ὁποῖες ὁδηγοῦν στό συμπέρασμα ὅτι ἡ Blanckaert ἐπέβλεπε καί διηύθυνε τόν Bey:

— Ὁ Bey ἐξαρτιόταν ἀπό τίς ὁδηγίες τῆς Blanckaert ὄχι μόνον ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐπιλογή καί τό πρόσωπο τῶν συμβαλλομένων, τούς ὅρους πωλήσεως καί τήν πραγματοποίηση τῶν πράξεων, ἀλλά καί ὅσον ἀφορᾶ τήν ἔκταση τῶν συμφερόντων τῆς μητρικῆς ἐπιχειρήσεως γιά τά ὁποῖα ἔπρεπε νά μεριμνᾶ καί τήν ὑποχρέωση τοῦ ἐμπορικοῦ ἀντιπροσώπου νά ἀποδίδει λογαριασμό.

— Ὁ Bey ἐπισήμανε σέ ἐπιστολή τῆς 14ης Ὀκτωβρίου 1975, πού ἀπηύθυνε στόν υἱό τῆς ἐνάγουσας, ὅτι ἔπρεπε νά θεωρεῖται ὡς προϊστάμενος πωλήσεων (Verkaufsleiter) τῆς Blanckaert.

— Ὅπως προκύπτει ἀπό τήν ἐπιστολή τῆς 30ῆς Νοεμβρίου 1975, πού ἀπηύθυνε ὁ Bey στήν Trost, ὁ Bey συνῆψε τή σύμβαση ἐμπορικοῦ ἀντιπροσώπου μέ τήν Trost κατόπιν αἰτήσεως καί ἐξ ὀνόματος τῆς Blanckaert.

Ἡ ἐνάγουσα στήν κύρια δίκη (Trost) ἀποκρούει τό ἐπιχείρημα τῆς Blanckaert, κατά τό ὁποῖο δέ δύναται νά τεθεῖ θέμα σχέσεως ἐξαρτήσεως μεταξύ Blanckaert καί Bey διότι ὁ Bey ἐκμεταλλεύεται ἀπό εἰκοσαετίας περίπου ἀνεξάρτητη ἐπιχείρηση ἐμπορικῶν ἀντιπροσωπειῶν. Ἀνεξάρτητος ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος δύναται κάλλιστα νά ὁρισθεῖ σέ πραγματική σχέση ἐξαρτήσεως ὡς πρός τή μητρική ἐπιχείρηση, νά ἐνταχθεῖ στό δίκτυο διανομῆς καί νά ὑπόκειται ἀπό τό γεγονός αὐτό στίς ὁδηγίες τῆς μητρικῆς ἐπιχειρήσεως. Θά ἔπρεπε ἁπλῶς οἱ ὁδηγίες αὐτές νά μή θίγουν τήν οὐσία τῆς νομικῆς αὐτονομίας τῶν ἐμπορικῶν ἀντιπροσώπων. Ἐφαρμόζοντας τήν ἀρχή αὐτή στήν προκειμένη περίπτωση, ἡ ἐνάγουσα στήν κύρια δίκη (Trost) θεωρεῖ ὅτι ἡ δραστηριότητα, τήν ὁποία ἀνέπτυξε ὁ Bey γιά τήν Blanckaert πρέπει νά θεωρηθεῖ ἀποκλειστικά ὡς ἐξωτερική ὑπηρεσία τοῦ Blanckaert.

Ἐπί τοῦ δευτέρου ἐρωτήματος

Ἡ ἐνάγουσα στήν κύρια δίκη θεωρεῖ ὅτι στήν προκειμένη περίπτωση ἡ διαφορά εἶναι σχετική μέ τή δραστηριότητα τοῦ Bey, διότι ὁ οἶκος αὐτός συνῆψε γιά λογαριασμό τῆς Blanckaert τή σύμβαση πού τή συνδέει μέ τή βελγική αὐτή ἑταιρεία. Ἡ δραστηριότητα τῆς Trost γιά τή διάθεση τῶν προϊόντων τῆς Blanckaert ἐπηρέαζε ἐπομένως σέ σημαντικό βαθμό τήν ἐπιχείρηση τοῦ Bey. Ἡ ἐνάγουσα εἶναι τῆς γνώμης ὅτι ὡς «διαφορές σχετικές μέ τή λειτουργία» πρέπει νά νοοῦνται ὄχι μόνον οἱ διαφορές πού ἀναφύονται ἀπό πράξεις πωλήσεων ἀλλά ἐπίσης οἱ διαφορές πού προκύπτουν ἀπό ἄλλες πράξεις καί δραστηριότητες τοῦ Bey, τίς ὁποῖες ἐκτελοῦσε γιά τήν Blanckaert ἔναντι καταβολῆς ὑπερπρομήθειας.

Ἐπί τοῦ τρίτου ἐρωτήματος

Ἡ ἁρμοδιότητα τοῦ Landgericht τοῦ Aachen προκύπτει ἐπίσης ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ ἔννοια «διαφορά σχετική μέ τή λειτουργία ... πρακτορείου ἤ ἄλλης ἐγκαταστάσεως» πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως, καλύπτει ἐπίσης τίς διαφορές μεταξύ τοῦ ἐπιχειρηματία καί τοῦ ἴδιου τοῦ πρακτορείου, δηλαδή, στή συγκεκριμένη περίπτωση, τίς διαφορές τίς σχετικές μέ τό αἴτημα καταβολῆς ἀποζημιώσεως καί προμηθειῶν τῆς Trost καί ὄχι μόνον τίς

διαφορές μεταξύ Blanckaert καί τῶν πελατῶν τῆς τελευταίας, στούς ὁποίους τό πρακτορεῖο παρενέβη ὡς μεσάζων.

Ἐπί τῆ βάσει τῶν προηγουμένων σκέψεων, ἡ ἐνάγουσα στήν κύρια δίκη θεωρεῖ ὅτι πρέπει νά δοθεῖ θετική ἀπάντηση στά ἐρωτήματα πού ὑποβλήθηκαν.

Β — Παρατηρήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς

Ἐπί τοῦ πρώτου ἐρωτήματος

Ἡ Ἐπιτροπή παρατηρεῖ κατά πρῶτο λόγο ὅτι, σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Δικαστηρίου τῆς 22ας Νοεμβρίου 1978 *(Somafer* κατά *Saarferngas,* 33/78, Slg., σ. 2183), οἱ ἔννοιες πού ἀναφέρονται στό ἄρθρο 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως πρέπει νά ἑρμηνευθοῦν κατά τρόπο αὐτόνομο. Σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση αὐτή ἡ ἔννοια «ὑποκατάστημα, πρακτορεῖο ἤ οἱαδήποτε ἄλλη ἐγκατάσταση», ὑποδηλώνει «κέντρο ἐμπορικῆς δραστηριότητας, πού ἐκδηλώνεται κατά τρόπο διαρκή πρός τό ἐξωτερικό ὡς ἡ προέκταση τῆς μητρικῆς ἐπιχειρήσεως, διαθέτει διεύθυνση καί εἶναι ὑλικά ἐξοπλισμένο ὥστε νά δύναται νά διαπραγματεύεται ὑποθέσεις μέ τρίτους κατά τέτοιο τρόπο ὥστε οἱ τρίτοι, ἄν καί γνωρίζουν ὅτι ἡ ἐνδεχόμενη ἔννομη σχέση θά δημιουργηθεῖ μέ τή μητρική ἐπιχείρηση, τῆς ὁποίας ἡ ἕδρα εἶναι στό ἐξωτερικό, ἀπαλλάσσονται τῆς ὑποχρεώσεως νά ἀπευθυνθοῦν εὐθέως πρός αὐτή καί δύνανται νά συνάπτουν συμβάσεις στό κέντρο ἐμπορικῆς δραστηριότητας πού ἀποτελεῖ τήν προέκτασή της».

Τίς προϋποθέσεις αὐτές δέ συγκεντρώνει ὁ ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος ὑπό τήν ἔννοια τῶν ἄρθρων 84 ἐπ. τοῦ γερμανικοῦ ἐμπορικοῦ κώδικα. Ἡ Ἐπιτροπή, ἑρμηνεύοντας τό ἄρθρο 84 τοῦ κώδικα αὐτοῦ, θεωρεῖ ὅτι ὁ ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος παρεμβαίνει ἁπλῶς ὡς μεσάζων στίς ἐμπορικές πράξεις ἤ μᾶλλον τίς ἐνεργεῖ, ὡς μεσάζων, γιά λογαριασμό τοῦ ἐντολέα, ἐνῶ ἡ ἐκτέλεση καί ἡ διεκπεραίωση τῶν πράξεων πού ἔχουν διαπραγματευθεῖ ἤ ἐνεργηθεῖ ἀφοροῦν τόν ἐντολέα γιά λογαριασμό τοῦ ὁποίου ἐνεργεῖ ὁ ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος. Ἐνεργώντας ὑπό τήν ἰδιότητα τοῦ ἀνεξάρτητου ἐπιχειρηματία ὁ ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος δέ δύναται κατ' ἀρχήν νά ἀποτελέσει «κέντρο ἐμπορικῆς δραστηριότητας» τοῦ ἐντολέα. Αὐτό ἰσχύει ἰδίως ὅταν ὁ ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος δέν ἐνεργεῖ ἀποκλειστικῶς γιά λογαριασμό ἑνός μόνον ἐντολέα ἀλλά, ὅπως στήν περίπτωση Bey, ἀντιπροσωπεύει ἀρκετούς ἐντολεῖς.

Κατά τήν Ἐπιτροπή, ἡ προκειμένη περίπτωση ἐμφανίζει πάντως ὁρισμένες ἰδιαιτερότητες πού τοποθετοῦνται ἐκτός τοῦ πλαισίου τῆς συνήθους δραστηριότητας ἑνός ἐμπορικοῦ ἀντιπροσώπου. Πράγματι ὁ Bey, ὄχι μόνο συνῆψε μέ τήν Trost σύμβαση ἐμπορικῆς ἀντιπροσωπεύσεως στό ὄνομα τῆς Blanckaert, ἀλλά ἐπίσης παρέλαβε τίς παραγγελίες πού εἶχε ἐπιτύχει ἡ Trost γιά νά τίς διαβιβάσει ἀκολούθως στήν Blanckaert. Μέ τόν τρόπο αὐτό, ὁ Bey ἀσκοῦσε ἐμφανῶς κάποιο ἔλεγχο ἐπί τῆς δραστηριότητας τῆς Trost, ἐξ ὀνόματος τῆς Blanckaert, ἔλεγχο πού ἀμειβόταν μέ τήν καταβολή ἀπό τήν Blanckaert ὑπερπρομήθειας. Τά περιστατικά αὐτά δέν καταδεικνύουν πάντως ὅτι ὁ Bey ἦταν ἐπιφορτισμένος ἐπιπλέον μέ τή διεκπεραίωση τῶν ὑποθέσεων πού εἶχε διαπραγματευθεῖ ἡ Trost καί ἡ ἄσκηση καθήκοντος ἐλέγχου δέν ἀρκεῖ γιά νά μετατρέψει τόν Bey, ὑπό τήν ἔννοια τοῦ ὁρισμοῦ πού δόθηκε ἀπό τό Δικαστήριο μέ τήν ἀπόφαση *Somafer,* σέ «κέντρο ἐμπορικῆς δραστηριότητας» τῆς Blanckaert, «πού νά ἐκδηλώνεται κατά διαρκή τρόπο πρός τό ἐξωτερικό».

Ἡ Ἐπιτροπή ἐπικρίνει ἀκολούθως τήν ἄποψη, κατά τήν ὁποία ἡ ἔννοια «πρακτορεῖο», πού χρησιμοποιεῖται στό ἄρθρο 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως, περιλαμβάνει ἰδίως τή δραστηριότητα ἐμπορικοῦ ἀντιπροσώπου (Handelsvertreter) ἀποκαλούμενου ἐπίσης σέ ὁρισμένες περιπτώσεις «Handelsagent». Τό Δικαστήριο δέχθηκε ἤδη μέ τήν ἀπόφασή του τῆς 6ης Ὀκτωβρίου 1976 *(De Bloos* κατά *Bouyer,* 14/76 Slg. 1976, σ. 1497)

ὅτι οἱ τρεῖς ἔννοιες πού χρησιμοποιοῦνται στό ἄρθρο 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως περιλαμβάνουν τά ἴδια κύρια χαρακτηριστικά, πράγμα πού σημαίνει ὅτι ἡ ἔννοια τοῦ πρακτορείου καλύπτει, ὅπως καί τό ὑποκατάστημα, τμῆμα ὄχι ἀνεξάρτητο, νομικά, τῆς μητρικῆς ἐπιχειρήσεως. Κατά συνέπεια, ἡ ἔννοια «πρακτορεῖο» δέν ἐφαρμόζεται σέ μεσολαβοῦντα πρακτορεῖα, νομικά αὐτόνομα, κατά τό μέτρο πού τά πρακτορεῖα αὐτά ἐμφανίζονται προδήλως ὡς πρακτορεῖα στό κύκλωμα τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν. Ἡ ἑρμηνεία αὐτή ἀνταποκρίνεται στήν ἔννοια καί στό στόχο τῶν εἰδικῶν ἁρμοδιοτήτων πού ἀναφέρονται στό ἄρθρο 7 τῆς συμβάσεως. Ἡ ἀπονομή δικαιοδοσίας, σέ συνάρτηση μέ τήν τοποθεσία τοῦ καταστήματος ἤ τοῦ πρακτορείου, χαρακτηρίζεται ἀπό ἀντικειμενική καί εἰδική συνάφεια μέ τήν ἐπίδικη νομική κατάσταση, σέ ὅλες τίς περιπτώσεις ὅπου ἡ δημιουργία ἐπίδικων ἐννόμων σχέσεων εἶναι οὐσιωδῶς τό ἔργο καταστήματος ἤ πρακτορείου πού ἐνεργεῖ ὑπό τήν ἰδία του εὐθύνη, πράγμα πού δέ συμβαίνει προκειμένου περί πράξεων πού συνάπτονται μέ τή μεσολάβηση ἐμπορικοῦ ἀντιπροσώπου, διότι, σ' αὐτή τήν περίπτωση, ἡ διεκπεραίωση τῶν πράξεων ἐκτελεῖται ἀπό τόν ἴδιο τόν ἐντολέα.

Στήν προκειμένη περίπτωση, ἡ ἀπάντηση στό ἐρώτημα κατά πόσο ἡ Trost δύναται νά ἀξιώσει τήν καταβολή προμηθειῶν ἀπό τήν Blanckaert ἐξαρτᾶται, κατά τό ἄρθρο 87 α τοῦ γερμανικοῦ ἐμπορικοῦ κώδικα, ἀπό τό γεγονός ἄν ἡ Blanckaert ἐκτέλεσε ἤ ὄχι τίς πράξεις γιά τίς ὁποῖες μεσολάβησε ἡ Trost. Ὅσον ἀφορᾶ τό δικαίωμα νά ζητήσει τήν καταβολή ἀποζημιώσεως γιά τήν προσκόμιση πελατείας βάσει τοῦ ἄρθρου 89 β τοῦ γερμανικοῦ ἐμπορικοῦ κώδικα, πρόκειται ἰδίως περί τοῦ κατά πόσο ἡ Blanckaert ἐξακολουθεῖ νά ἐπωφελεῖται τῆς πελατείας πού ἔφερε ἡ Trost, ἀκόμα καί μετά τήν καταγγελία τῆς συμβάσεως ἐμπορικῆς ἀντιπροσωπεύσεως.

Ἐπί τοῦ δευτέρου ἐρωτήματος

Ἡ Ἐπιτροπή, λαμβάνοντας ὑπόψη τήν ἀπάντηση πού πρότεινε νά δοθεῖ στό πρῶτο ἐρώτημα, θεωρεῖ ὅτι πρέπει νά δώσει σύντομη ἀπάντηση στό δεύτερο ἐρώτημα.

Κατά τήν Ἐπιτροπή οἱ διατυπωθεῖσες ἀπό τήν Trost ἀξιώσεις δέν ἀφοροῦν διαφορά πού προέρχεται «ἀπό τή λειτουργία» τῆς ἐπιχειρήσεως τοῦ Bey, διότι τά δικαιώματα τῶν ὁποίων ἔγινε ἐπίκληση ἐξαρτῶνται ἀπό προϋποθέσεις πού δέν ἀνάγονται στήν ἐμπορική δραστηριότητα τοῦ οἴκου αὐτοῦ, ἀλλά ἀπό τή λειτουργία τῆς ἐπιχειρήσεως Blanckaert στό Βέλγιο. Ἐν σχέσει μέ τό θέμα αὐτό, τό Δικαστήριο δέχθηκε μέ τήν ἀπόφαση *Somafer* ὅτι ἡ ἔννοια «τῆς λειτουργίας» δέν καλύπτει παρά τίς διαφορές πού ἀφοροῦν δικαιώματα καί ὑποχρεώσεις, συμβατικές ἤ μή συμβατικές, σχετικές μέ τήν κατά κυριολεξία διαχείριση τοῦ πρακτορείου ἤ τῆς ἐγκαταστάσεως, καθώς καί τίς διαφορές τίς σχετικές μέ τίς ὑποχρεώσεις πού ἀναλήφθηκαν ἀπό τό πρακτορεῖο ἤ τήν ἐγκατάσταση ὑπό τήν ἰδιότητά τους ὡς κέντρου ἐμπορικῆς δραστηριότητας, στό ὄνομα τῆς μητρικῆς ἐπιχειρήσεως καί οἱ ὁποῖες πρέπει νά ἐκτελεσθοῦν στό συμβαλλόμενο κράτος ὅπου εἶναι ἐγκατεστημένο τό κέντρο αὐτό.

Τό ἐρώτημα 2 6 τῆς διατάξεως περί παραπομπῆς προέρχεται ἀπό τήν ἰδέα ὅτι ἡ δραστηριότητα τῆς Trost, ὡς ἐμπορικῆς ἀντιπροσώπου, ἰσοδυναμεῖ ὡς πρός ἐκείνη μέ τή δημιουργία πρακτορείου ἤ ἄλλης ἐγκαταστάσεως τῆς Blanckaert καί, σχετικά μέ τήν κατάσταση αὐτή, τό Bundesgerichtshof ὑποβάλλει τό ἐρώτημα ἄν οἱ ἀξιώσεις πού προβάλλονται ἀπό τόν ἐμπορικό ἀντιπρόσωπο ἔναντι τοῦ ἐντολέα ἀποτελοῦν διαφορά ὑπό τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως.

Ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι πρέπει νά δοθεῖ ἀρνητική ἀπάντηση στό ἐρώτημα αὐτό. Γιά νά ἰσχύσει ἡ ἀπονομή ἁρμοδιότητας πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως, πρέπει νά πρόκειται περί ὑποχρεώσεων, οἱ ὁποῖες, κατά μεγάλο μέρος, ἐκτελοῦνται ἀπό ἐγκατάσταση ἤ πρακτορεῖο ὑπό τήν ἰδία εὐθύνη του γιά λογαριασμό τῆς μητρικῆς ἐπιχειρήσεως. Ἡ προϋπόθεση αὐτή δέν πληροῦται ὅσον ἀφορᾶ τά δικαιώματα πού ἐπικαλεῖται ἀπό τήν πλευρά της ἡ ἐγκατάσταση ἤ τό πρακτορεῖο ἔναντι τῆς

μητρικῆς ἐπιχειρήσεως, διότι θά ἐπρόκειτο τότε περί ἀπαιτήσεων πού θά ἔπρεπε νά ἱκανοποιηθοῦν ὄχι ἀπό τό πρακτορεῖο ἤ τήν ἐγκατάσταση ἀλλά ἀπό τήν ἴδια τή μητρική ἐπιχείρηση.

Ἐπί τῆ βάσει τῶν προηγουμένων σκέψεων ἡ Ἐπιτροπή προτείνει νά δοθεῖ στά ὑποβληθέντα προδικαστικά ἐρωτήματα ἡ ἀκόλουθη ἀπάντηση:

«Ὁ ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος, τοῦ ὁποίου ἡ δραστηριότητα συνίσταται στή μεσολάβηση σέ πράξεις, οἱ ὁποῖες ἀκολούθως ἐκτελοῦνται καί διεκπεραιώνονται ἀποκλειστικά ἀπό τόν ἐντολέα του (ἄρθρο 84 ἐπ. HGB), δέν πρέπει νά θεωρεῖται ὡς «πρακτορεῖο» ἤ «ἄλλη ἐγκατάσταση» κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως τῆς 27ης Σεπτεμβρίου 1968 περί ἀρμοδιότητας τῶν δικαστηρίων καί ἐκτελέσεως ἀποφάσεων ἐπί ἀστικῶν καί ἐμπορικῶν ὑποθέσεων.»

III — Προφορική διαδικασία

Στή συνεδρίαση τῆς 11ης Δεκεμβρίου 1980, ἡ ἐνάγουσα στήν κύρια δίκη, ἐκπροσωπούμενη ἀπό τόν Jakob K. Stang, δικηγόρο Κολωνίας καί ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἐκπροσωπούμενη ἀπό τόν Wolf-Dietrich Krause-Ablass, δικηγόρο Düsseldorf, ἀνέπτυξαν προφορικά τίς παρατηρήσεις τους.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του στή συνεδρίαση τῆς 5ης Φεβρουαρίου 1981.

Σκεπτικό

1 Μέ διάταξη τῆς 21ης Μαρτίου 1980 πού περιῆλθε στό Δικαστήριο στίς 11 Ἰουνίου 1980, τό Bundesgerichtshof ὑπέβαλε, δυνάμει τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 3ης Ἰουνίου 1971 τοῦ σχετικοῦ μέ τήν ἑρμηνεία ἀπό τό Δικαστήριο τῆς συμβάσεως τῆς 27ης Σεπτεμβρίου 1968 περί ἀρμοδιότητας τῶν δικαστηρίων καί ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων ἐπί ἀστικῶν καί ἐμπορικῶν ὑποθέσεων (στό ἑξῆς ἡ σύμβαση), δύο προδικαστικά ἐρωτήματα ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως αὐτῆς.

2 Σύμφωνα μέ τή διάταξη αὐτή, ἡ ὁποία συνιστᾶ παρέκκλιση ἀπό τό γενικό κανόνα τοῦ forum domicilii, πού ἀναφέρεται στό ἄρθρο 2 τῆς συμβάσεως, ὁ ἐναγόμενος πού ἔχει τήν κατοικία του στό ἔδαφος συμβαλλόμενου κράτους δύναται νά ἐναχθεῖ σέ ἄλλο συμβαλλόμενο κράτος, «ἄν πρόκειται περί διαφορᾶς πού ἀνάγεται στή λειτουργία ὑποκαταστήματος, πρακτορείου ἤ οἱασδήποτε ἄλλης ἐγκαταστάσεως, ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῆς τοποθεσίας τους».

3 Ἡ βελγική ἑταιρεία κατασκευῆς ἐπίπλων Blanckaert καί Willems, ἐναγόμενη στήν κύρια δίκη (ἀποκαλούμενη ἐφεξῆς: Blanckaert) διατηροῦσε, κατά τούς ἰσχυρισμούς της, ἀπό τό 1960 ἐπαγγελματικές σχέσεις μέ τό γερμανικό οἶκο Hermann Bey (ἀποκαλούμενο ἐφεξῆς: Bey), πρακτορεῖο ἐπίπλων (Möbelagentur), στόν ὁποῖο εἶχε ἀναθέσει νά ἐγκαταστήσει στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας δίκτυο πωλήσεως τῶν ἐπίπλων, τά ὁποῖα κατασκεύαζε. Σέ ἐκτέλεση τῆς ὑποχρεώσεως αὐτῆς ὁ Bey συνῆψε, ἐν ὀνόματι τῆς Blanckaert, μέ τήν Trost, ἐνάγουσα στήν κύρια δίκη, σύμβαση ἐμπορικῆς ἀντιπροσωπεύσεως γιά τή ζώνη Rhein-Ruhr-Gebiet/Eifel/Süd-Westfalen. Σύμφωνα μέ τούς ὅρους τῆς συμβάσεως αὐτῆς ἡ Trost ἐνεργοῦσε ἀπευθείας γιά τήν Blanckaert καί λάμβανε ἀπό αὐτή προμήθεια 5 %. Ἡ σύμβαση ὑποχρέωνε τήν Trost νά διαβιβάζει τίς παραγγελίες πού συγκέντρωνε γιά λογαριασμό τῆς Blanckaert μέσω τοῦ Bey στό Aachen. Ἐπί τῶν ἰδίων αὐτῶν παραγγελιῶν, οἱ ὁποῖες τῆς διαβιβάζονταν μέσω τοῦ Bey, ἡ Blanckaert κατέβαλε στόν τελευταῖο τήν «ὑπερπρομήθεια», ἡ ὁποία συνήθως χορηγεῖται στούς ἐμπορικούς ἀντιπροσώπους πού ἐπιβλέπουν καί ἐλέγχουν ἄλλους ἐμπορικούς ἀντιπροσώπους μιᾶς ἐπιχειρήσεως.

4 Τό Δεκέμβριο 1976, ἡ Blanckaert κατήγγειλε τή σύμβαση πού τή συνέδεε μέ τήν Trost προκαλώντας μέ αὐτόν τόν τρόπο ἀγωγή τῆς Trost γιά καταβολή προμηθειῶν καί ἀποζημιώσεων. Ἡ Trost ἤγειρε τήν ἀγωγή αὐτή ἐνώπιον τοῦ Landgericht τοῦ Aachen, διότι θεωροῦσε ὅτι ὁ Bey ἦταν πρακτορεῖο ἤ ὑποκατάστημα τῆς Blanckaert καί ἑπομένως, ἡ διαφορά μποροῦσε νά ἀχθεῖ ἐνώπιον τοῦ δικαστῆ τοῦ τόπου ὅπου ἦταν ἐγκατεστημένο τό πρακτορεῖο ἤ τό ὑποκατάστημα αὐτό.

5 Τό Landgericht τοῦ Aachen ἀπέκρουσε τήν ἄποψη αὐτή καί κηρύχθηκε ἀναρμόδιο, ἀλλά τό Oberlandesgericht τῆς Κολωνίας, τό ὁποῖο ἐπιλήφθηκε κατ' ἔφεση, θεώρησε ὅτι ὑπῆρχε συνδρομή τῶν προϋποθέσεων τῆς διεθνοῦς ἁρμοδιότητας τοῦ Landgericht τοῦ Aachen διότι ὁ Bey ἦταν πρακτορεῖο τῆς Blanckaert κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 τῆς συμβάσεως καί διότι τά αἰτούμενα ποσά εἶχαν τήν προέλευσή τους ἀπό τή λειτουργία τοῦ πρακτορείου αὐτοῦ.

6 Τό Bundesgerichtshof, ἐπιληφθέν τῆς ἀσκηθείσας κατά τῆς ἀνωτέρω ἀποφάσεως ἀναιρέσεως, ἀφοῦ δέχθηκε ὅτι ὀρθῶς τό Oberlandesgericht τῆς Κολωνίας ἔκρινε ὅτι τόσο ὁ οἶκος Bey ὅσο καί ἡ Trost ἐργάσθηκαν γιά τήν Blanckaert: «ὑπό τήν ἰδιότητα τοῦ ἐμπορικοῦ ἀντιπροσώπου καί, ἀκριβέστερα, ὑπό τήν ἰδιότητα τοῦ μεσάζοντα, δηλαδή ὅτι καί οἱ δύο ἦταν ἐπιφορτισμένοι σέ μόνιμη βάση μέ τήν ἐξεύρεση, ὡς ἀνεξάρτητοι ἐπιτηδευματίες ὑπό τήν ἔννοια τῆς παραγράφου 84 ἐδάφιο 1 τοῦ γερμανικοῦ ἐμπορικοῦ κώδικα, παραγγελιῶν ὑπέρ μιᾶς ἐπιχειρήσεως, ἤτοι τῆς ἐναγόμενης», ἔκρινε ὅτι τό ἐρώτημα ἄν ἡ λειτουργία πρακτορείου

ἤ ἄλλης ἐγκαταστάσεως κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως περιλαμβάνει τή δραστηριότητα ἐμπορικοῦ πράκτορα καί εἰδικότερα μεσάζοντα, κατά τήν ἔννοια τῆς προαναφερθείσας διατάξεως τοῦ γερμανικοῦ δικαίου, δέν ἀποτέλεσε μέχρι σήμερα ἀντικείμενο ἀποφάσεως τοῦ Δικαστηρίου.

7 Τό Bundesgerichtshof, κρίνοντας, ἐπομένως, ὅτι ἀπό τή διαφορά ἀνέκυπταν ζητήματα ἑρμηνείας τῆς συμβάσεως, ὑπέβαλε στό Δικαστήριο δύο ἐρωτήματα ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως αὐτῆς.

Ἐπί τοῦ πρώτου ἐρωτήματος

8 Μέ τό πρῶτο ἐρώτημα ἐρωτᾶται κυρίως ἄν ὁ ἐμπορικός πράκτορας (μεσάζων) κατά τήν ἔννοια τῶν ἄρθρων 84 ἐπ. τοῦ γερμανικοῦ ἐμπορικοῦ κώδικα (HGB) πρέπει νά θεωρεῖται «πρακτορεῖο» ἤ «ἄλλη ἐγκατάσταση» κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως.

9 Ὅπως ὀρθῶς τό ἐθνικό δικαστήριο παρατηρεῖ, τό Δικαστήριο ἔκρινε μέ τήν ἀπόφασή του τῆς 6ης Ὀκτωβρίου 1976 (De Bloos, 14/76 Slg., σ. 1497), ὅτι ἕνα ἀπό τά οὐσιώδη στοιχεῖα πού χαρακτηρίζουν τήν ἔννοια τοῦ ὑποκαταστήματος καί τοῦ πρακτορείου εἶναι ἡ ὑπαγωγή τους στή διεύθυνση καί στόν ἔλεγχο τῆς μητρικῆς ἐπιχειρήσεως.

10 Στήν ἀπόφασή του αὐτή τό Δικαστήριο δέν εἶχε λόγο νά διευκρινίσει ποιά εἶναι τά στοιχεῖα πού θά ἐπέτρεπαν, σέ ἐνδεχομένη περίπτωση, νά καθορισθεῖ ἄν μιά ἐπιχείρηση ἤ ἕνας οἶκος ὑπάγεται ἤ ὄχι στή διεύθυνση ἤ τόν ἔλεγχο τῆς μητρικῆς ἐπιχειρήσεως, διότι ἡ διαφορά στήν κύρια δίκη ἀφοροῦσε τίς σχέσεις μεταξύ ἑνός οἴκου καί τοῦ ἀποκλειστικοῦ ἀντιπροσώπου του καί τό ἐθνικό δικαστήριο εἶχε κρίνει ὅτι ὁ ἀποκλειστικός αὐτός ἀντιπρόσωπος δέν ὑπαγόταν οὔτε στόν ἔλεγχο οὔτε στή διεύθυνση τοῦ ἀντιπροσωπευομένου.

11 Ἐξάλλου, μέ τήν ἀπόφασή του τῆς 22ας Νοεμβρίου 1978 (Somafer, 33/78 Slg., σ. 2183), τό Δικαστήριο ἔκρινε ὅτι «ἡ ἔννοια τοῦ ὑποκαταστήματος, τοῦ πρακτορείου ἤ οἱασδήποτε ἄλλης ἐγκαταστάσεως ὑποδηλώνει κέντρο ἐμπορικῆς δραστηριότητας πού ἐκδηλώνεται κατά τρόπο διαρκή πρός τό ἐξωτερικό ὡς ἡ προέκταση τῆς μητρικῆς ἐπιχειρήσεως, διαθέτει διεύθυνση καί εἶναι ὑλικά ἐξοπλισμένο ὥστε νά δύναται νά διαπραγματεύεται ὑποθέσεις μέ τρίτους κατά τέτοιο τρόπο ὥστε οἱ τρίτοι, ἄν καί γνωρίζουν ὅτι ἐνδεχομένως θά δημιουργηθεῖ

ἔννομη σχέση μέ τή μητρική ἐπιχείρηση, τῆς ὁποίας ἡ ἕδρα εἶναι στό ἐξωτερικό, ἀπαλλάσσονται τῆς ὑποχρεώσεως νά ἀπευθυνθοῦν εὐθέως πρός αὐτή καί δύνανται νά συνάπτουν συμβάσεις στό κέντρο ἐμπορικῆς δραστηριότητας πού ἀποτελεῖ τήν προέκτασή της».

12 Ἀπό τίς σκέψεις τῶν δύο αὐτῶν ἀποφάσεων καί εἰδικότερα ἀπό τό κριτήριο, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἕνα «ὑποκατάστημα, πρακτορεῖο ἤ ἄλλη ἐγκατάσταση» κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 πρέπει νά γίνεται ἀπό τούς τρίτους εὐχερῶς ἀντιληπτό ὡς προέκταση τῆς μητρικῆς ἐπιχειρήσεως, προκύπτει ὅτι ἡ σχέση ὑποταγῆς στή διεύθυνση καί στόν ἔλεγχο τῆς μητρικῆς αὐτῆς ἐπιχειρήσεως δέν ὑφίσταται ὅταν ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς μητρικῆς ἐπιχειρήσεως δύναται «βασικά νά ὀργανώνει ἐλεύθερα τή δραστηριότητά του καί νά καθορίζει τό χρόνο ἐργασίας του» (παράγραφος 84 ἐδάφιο 1 in fine τοῦ γερμανικοῦ ἐμπορικοῦ κώδικα) χωρίς ἡ μητρική ἐπιχείρηση νά δύναται νά τοῦ δίδει σχετικές ὁδηγίες, ὅταν ταυτοχρόνως ἔχει τήν εὐχέρεια νά ἀντιπροσωπεύει περισσότερους οἴκους πού ἀνταγωνίζονται μεταξύ τους στήν παραγωγή ἤ τό ἐμπόριο ὁμοίων ἤ παρόμοιων προϊόντων καί τέλος ὅταν δέ μετέχει ἐνεργῶς στή διεκπεραίωση ἤ τήν ἐκτέλεση τῶν ὑποθέσεων, ἀλλά περιορίζεται κυρίως στή διαβίβαση τῶν παραγγελιῶν στόν οἶκο πού ἀντιπροσωπεύει.

Ἡ σύμπτωση τῶν τριῶν αὐτῶν προϋποθέσεων ἀποκλείει τή δυνατότητα νά χαρακτηρισθεῖ ἕνας οἶκος, ὁ ὁποῖος συγκεντρώνει τά χαρακτηριστικά αὐτά, ὡς κέντρο ἐμπορικῆς δραστηριότητας πού ἐμφανίζεται κατά τρόπο διαρκή ὡς προέκταση τῆς μητρικῆς ἐπιχειρήσεως.

13 Πρέπει λοιπόν νά δοθεῖ στό πρῶτο ἐρώτημα ἡ ἀπάντηση ὅτι ἕνας ἐμπορικός πράκτορας (μεσάζων) πού εἶναι ἀνεξάρτητος, ὑπό τήν ἔννοια ὅτι, δυνάμει τοῦ νομικοῦ του καθεστῶτος, εἶναι βασικά ἐλεύθερος νά ὀργανώνει τή δραστηριότητά του καί νά καθορίζει τό χρόνο ἐργασίας πού ἀφιερώνει σέ μιά ἐπιχείρηση, τήν ὁποία δέχεται νά ἀντιπροσωπεύει, στόν ὁποῖο ἡ ἐπιχείρηση πού ἀντιπροσωπεύει δέ δύναται νά τοῦ ἀπαγορεύσει νά ἀντιπροσωπεύει ταυτοχρόνως περισσότερους ἀνταγωνιστικούς οἴκους στόν αὐτό τομέα παραγωγῆς ἤ ἐμπορίας καί ὁ ὁποῖος, ἐπιπλέον, ἀρκεῖται στή διαβίβαση τῶν παραγγελιῶν στή μητρική ἐπιχείρηση χωρίς νά συμμετέχει οὔτε στή διεκπεραίωση οὔτε στήν ἐκτέλεσή τους, δέ συγκεντρώνει τά χαρακτηριστικά καταστήματος, πρακτορείου ἤ ἄλλης ἐγκαταστάσεως κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως.

Ἐπί τοῦ δευτέρου ἐρωτήματος

14 Δεδομένου ὅτι τό δεύτερο ἐρώτημα δέν ὑποβλήθηκε παρά γιά τήν περίπτωση πού ἡ ἀπάντηση στό πρῶτο ἐρώτημα θά ἦταν καταφατική, δέ συντρέχει λόγος νά δοθεῖ ἀπάντηση σέ αὐτό.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

15 Τά ἔξοδα, στά ὁποῖα ὑποβλήθηκε ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων πού κατέθεσε προτάσεις στό Δικαστήριο, δέν ἀποδίδονται. Δεδομένου ὅτι ἡ παρούσα διαδικασία ἔχει ὡς πρός τούς διαδίκους τό χαρακτήρα παρεμπίπτοντος πού ἀνέκυψε ἐνώπιον τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου, σ' αὐτό ἐναπόκειται νά ἀποφανθεῖ ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμῆμα)

κρίνοντας ἐπί τῶν ἐρωτημάτων πού τοῦ ὑπέβαλε τό Bundesgerichtshof, μέ διάταξη τῆς 21ης Μαρτίου 1980, ἀποφαίνεται ὅτι:

Ἕνας ἐμπορικός πράκτορας (μεσάζων) πού εἶναι ἀνεξάρτητος, ὑπό τήν ἔννοια ὅτι, δυνάμει τοῦ νομικοῦ του καθεστῶτος, εἶναι βασικά ἐλεύθερος νά ὀργανώνει τή δραστηριότητά του καί νά καθορίζει τό χρόνο ἐργασίας πού ἀφιερώνει μέ μιά ἐπιχείρηση, τήν ὁποία δέχεται νά ἀντιπροσωπεύει, στόν ὁποῖο ἡ ἐπιχείρηση πού ἀντιπροσωπεύει δέ δύναται νά τοῦ ἀπαγορεύσει νά ἀντιπροσωπεύει ταυτοχρόνως περισσότερους ἀνταγωνιστικούς οἴκους στόν αὐτό τομέα παραγωγῆς ἤ ἐμπορίας καί ὁ ὁποῖος, ἐπιπλέον, ἀρκεῖται στή διαβίβαση τῶν παραγγελιῶν στή μητρική ἐπιχείρηση χωρίς νά συμμετέχει οὔτε στή διεκπεραίωση οὔτε στήν ἐκτέλεσή τους, δέ συγκεντρώνει τά χαρακτηριστικά καταστήματος, πρακτορείου ἤ ἄλλης ἐγκαταστάσεως κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως.

Δημοσιεύτηκε σέ δημόσια συνεδρίαση στό Λουξεμβούργο στίς 18 Μαρτίου 1981.

Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Everling

Ὁ γραμματεύς

A. Van Houtte

Ὁ πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars